

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan lainsäädännön muutokset osana maakunta- ja sote- uudistusta

Erityisasiantuntija Anna Kärkkäinen

Sosiaali- ja terveydenhuollon
atk-päivät 2018

UUSI SOTE-RAKENNE 1.1.2020

STM 16/03/2017

Valtakunnallinen lupa- ja valvontaviranomainen

VALTIO

18

MAAKUNTAA

- Järjestämisvastuu
- Rahoitusvastuu
- Päättää palvelutasosta ja yhteistyösopimuksesta

5

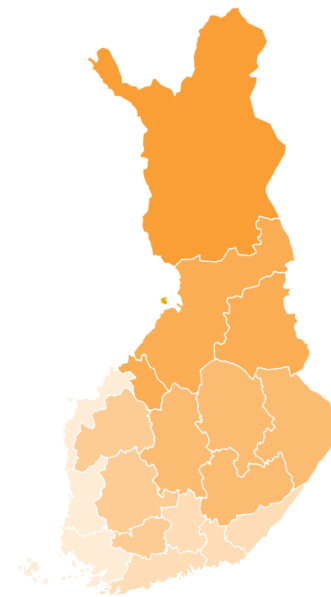
SOTE-YHTEISTYÖ-ALUEET

KUNNAT

Palveluntuottajat:

- Julkiset
- Yksityiset
- Kolmas sektori

SOTE-UUDISTUKSEN KULMAKIVET

STM 05/05/2017

1 VASTUU MAA- KUNNALLA

Kotimaakuntasi vastaa jatkossa siitä, että saat tarvitsemasi sosiaali- ja terveys palvelut.

2 PALVELUT SOVITETAAN YHTEEN

Palvelut sovitetaan tarpeidesi mukaisiksi kokonaisuuksiksi.

Saat hoitoa ja palvelua oikeaan aikaan.

3 VALINNAN- VAPAUS LISÄÄNTYY

Saat valita itse, mistä hankit palvelusi.

Vaikutusmahdollisuutesi lisääntyvät. Voit valita julkisesti tai yksityisesti omistetun palvelun.

4 SÄHKÖISIÄ PALVELUJA – TIETO KULKEE

Saat verkosta kattavasti tietoa sekä erilaisia palveluja (esim. etälääkäri).

Tietosi siirtyvät sujuvasti eri palveluntuottajien välillä.

5 KUSTANNUS- TEN KASVUA HILLITÄÄN

Kun verovarot käytetään tehokkaammin, kustannusten kasvua voidaan hillitä.

Tiedonhallinnan säädökset

- Tiedonhallinnalla ja digitalisaatiolla merkittävä rooli maakunta- ja sote-uudistuksessa
- Säädöksissä paljon tiedonhallintaa koskevia vaatimuksia
  - Järjestämislaki
  - Valinnanvapauslaki
- Tiedonhallintaa kehitetään myös asiakastietolain muutoksilla
  - Muut soten tiedonhallintaa ohjaavat säädökset

Tiedonhallinta järjestämissä

HE 15/2017

Järjestämislain tiedonhallintasäädöksiä

- Yhteistyöalueen maakuntien **yhteistyösopimus** (16§)
  - Sovittava mm. alueellisen **kokonaisarkkitehtuurin** määrittelystä sekä **tiedonhallinnan ja sähköisten palvelujen kehittämisestä**
- Palvelurakenteen, investointien ja tiedonhallinnan ohjaus (19§)
  - Valtioneuvoston mahdollisuus **päätää tietojärjestelmäpalvelujen toteuttamisesta, järjestelmien muuttamisesta ja hankinnassa noudatettavista vaatimuksista**
  - maakuntien ja valtion yhteisen valmistelun, yhteistyöalueen suunnitelman ja valtakunnallisten tavoitteiden perusteella
- **Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpito** (58§)
  - Maakunta rekisterinpitäjä, tuottajan oikeus käsitellä asiakastietoja
  - Rekisterien muodostaminen Kanta-palvelujen avulla

Sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointi (31§)

- Maakuntien velvoite **tietojohdamiseen**: seurattava mm. alueensa väestön hyvinvointia ja terveyttä, palveluiden laatua ja vaikuttavuutta, kustannuksia ja tuottavuutta sekä palvelujen yhteensovittamisen toteutumista
  - Toissijaisen käytön lain kautta oikeus käsitellä tietojohdamisessa tarvittavia tietoja sekä saada käyttö lupaviranomaiselta anonymisoitua vertailutietoa
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen seuraa ja arvioi väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä maakuntien järjestämää sosiaali- ja terveydenhuoltoa.
  - THL-lain kautta laaja tiedonsaantioikeus tehtävien hoitamiseksi
- **Maakuntien ja niille palveluja tuottavien yksityisten palveluntuottajien on toimitettava seurannan edellyttämät tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määrittelemällä tavalla.**

Tiedonhallinta valinnanvapauslaissa

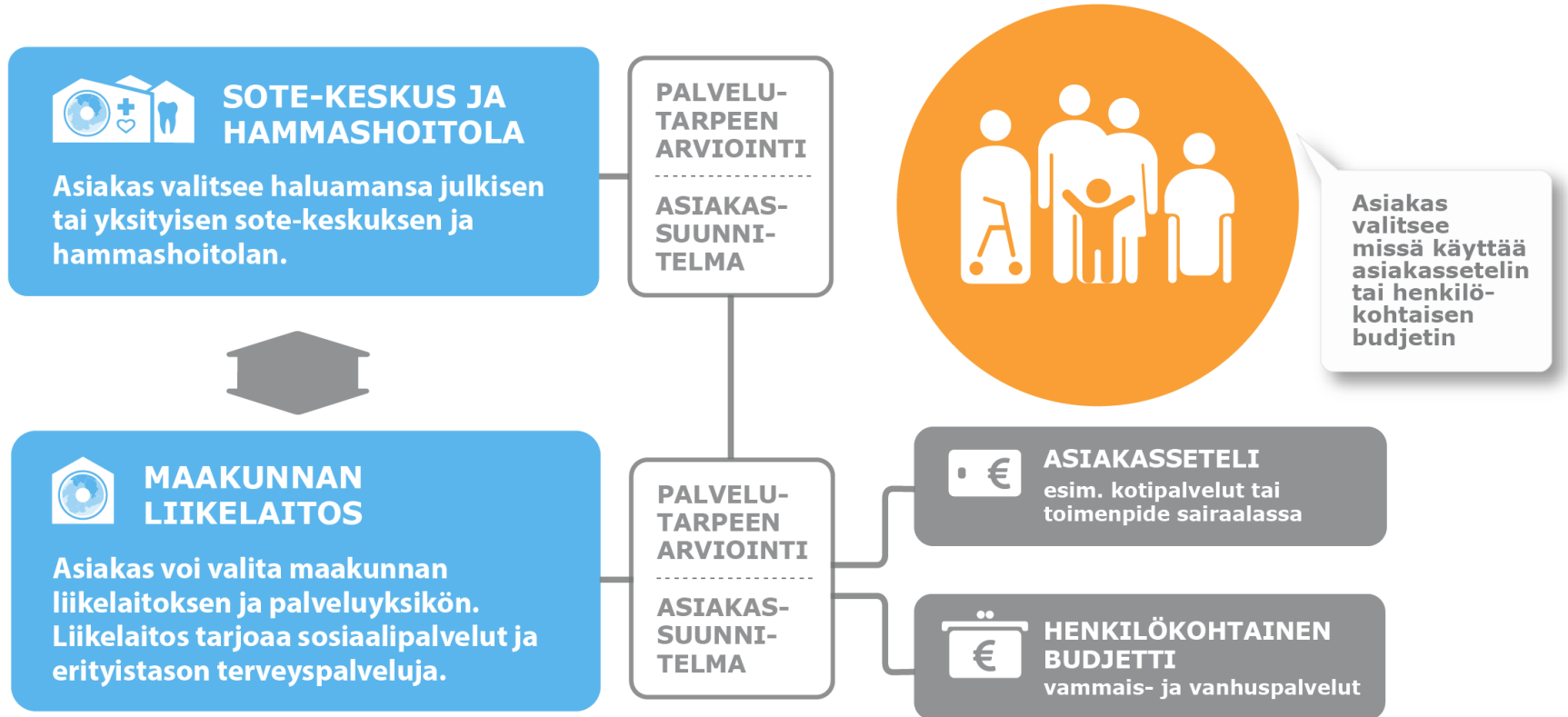

HE 16/2018

VALINNANVAPAUDEN KULMAKIVET

STN 24/10/2017

5§ Asiakassuunnitelma

- Maakunnan on **huolehdittava laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluja tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta**
- Asiakkaalle laaditaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella **asiakassuunnitelma**
  - **katettava kaikki asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut** tuotantovastuusta riippumatta.
- Maakunnan liikelaitos vastaa siitä, että asiakassuunnitelma muodostaa asiakkaan palvelutarpeen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.
- Maakunnan liikelaitos, sote-keskus ja suun hoidon yksikkö ovat kukin omalta osaltaan vastuussa suunnitelman laatimisesta.

Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma myös 33-34§

77§ Valinnanvapauden tiedonhallintapalvelut

Valinnanvapauden **valtakunnalliset tiedonhallintapalvelut**:

- 1) asiakkaan **valinnan toteuttava palvelu (Kela)**
- 2) **valinnanvapauden tietopalvelu (VRK)**
  - Osana suomi.fi –palveluita tiedot palveluntuottajista ja niiden palveluista
- 3) **Tuottajahallintapalvelu (Kela)**
  - Tiedot suorannan valinnan tuottajista ja yksityisten kanssa tehdyistä sopimuksista
  - Tuottajien ilmoitukset maakunnille (45, 47, 51,55, 56§)
- 4) **palvelutuotannon seurantapalvelu (Kela)**
  - Tiedot asiakkaista, palveluista, vaikutuksista ja kustannuksista
  - Tiedot asiakaseteleistä ja henkilökohtaisista budjeteista, palvelujen tuottajista ja palveluista
- 5) palveluntuottajien **yhteiskuntavastuun tietopalvelu (Kela)**
  - tiedot yksityisen palveluntuottajan toiminnasta ja taloudesta.

Lisäksi Kela vastaa suoran valinnan maksuliikenteen hallinnoinnista ja kiinteän korvauksen laskennasta.

- Laaja tiedonsaantioikeus laskennassa ja muissa valinnanvapauslain tehtävissä tarvittaviin välttämättömiin tietoihin
- Myös oikeus luovuttaa vv-lain edellyttämiä tietoja maakunnille, palveluntuottajille, THL:lle ja VRK:lle

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (Asiakastietolaki)

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sekä siihen liittyviksi muiksi laeiksi

Seuraavien sivujen sisällöt perustuvat versioon 2.5.2018

Asiakastietolain keskeiset muutokset

- **Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto**
  - Sosiaalihuollon liittymisvelvoite sekä asiakastiedon luovutus muille rekisterinpitäjille
- **Asiakastietojen käsittelyperusteet**
  - Suostumuksen sijaan käsittelyoikeus perustuu lakiin, kieltomahdollisuus, käyttövaltuuksien perusteet
- **Omatietovaranto** kansalaisten hyvinvointitiedoille
  - Omien hyvinvointitietojen tallentaminen ja mahdollisuus luovuttaa niitä sote-ammattilaisille

Tiedonhallinta sote-integraation tukena

- Integraatio ja palveluiden yhteensovittaminen on yksi sote-uudistuksen kulmakivistä
  - Varmistettava riittävät tiedonkulun mahdollisuudet toiminnallisen monialaisen yhteistyön tueksi
- **Tietojen luovutuksesta useissa säädöksissä** mm. asiakas- ja potilaslait, sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaki, lastensuojelulaki ja vanhuspalvelulaki.
  - EU:n tietosuoja-asetus (käsittelyperusteet ja käyttötarkoitussidonnaisuus)
- Tiedonhallinnan **säädösvalmisteluja jatketaan**
  - säädösten kehittäminen toiminnan tarpeiden lähtökohdista
  - Tietojärjestelmiä kehitettävä tukemaan nykyisiäkin luovutusmahdollisuuksia

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kiitos!

Lue lisää: alueuudistus.fi